



# Sibelius-opisto

*Hämeenlinna - Hattula - Janakkala*

## **MUSIIKINOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA**

### **2019**

7.5.2019

## SISÄLLYSLUETTELO

<b>1</b>	<b>TOIMINTA-AJATUS</b>	<b>4</b>
1.1	SIBELIUS-OPISTON ARVOT	4
1.2	OPPIMISKÄSITYS	4
1.3	OPPIMISYMPÄRISTÖ	5
<b>2</b>	<b>TOIMINTAKULTTUURI</b>	<b>5</b>
<b>3</b>	<b>OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS</b>	<b>5</b>
<b>4</b>	<b>VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS</b>	<b>6</b>
4.1	työtavat	
4.2	tavoitteet ja keskeiset sisällöt	
4.3	opetusjärjestelyt	
4.4	oppilaaksi ottaminen	
4.5	oppilasarviointi	
4.6	todistus	
<b>5</b>	<b>MUSIIKIN PERUSOPINNOT</b>	<b>10</b>
5.1	työtavat	
5.2	tavoitteet ja keskeiset sisällöt	
5.3	opintokokonaisuudet	
5.4	opetusjärjestelyt	
5.5	opiskeluaika	
5.6	oppilasarviointi	
5.7	muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen	
5.8	todistus	
5.9	oppilaaksi ottaminen	
<b>6</b>	<b>SYVENTÄVÄT OPINNOT</b>	<b>17</b>
6.1	työtavat	
6.2	tavoitteet ja keskeiset sisällöt	
6.3	opintokokonaisuudet	
6.4	opetusjärjestelyt	
6.5	opiskeluaika	
6.6	oppilasarviointi	
6.7	muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen	
6.8	todistus	
6.9	oppilaaksi ottaminen	
<b>7</b>	<b>OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA</b>	<b>21</b>
7.1	musiikin esittäminen ja kuuntelu	
7.2	solistisen kurssin suorittamisen edellytykset	
7.3	opintojen ajoittuminen	
7.4	opintojen keskeytykset	
7.5	oppimäärän yksilöllistäminen	
<b>8</b>	<b>YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA</b>	<b>21</b>
<b>9</b>	<b>YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA</b>	<b>21</b>
<b>10</b>	<b>KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMINEN</b>	<b>22</b>
<b>11</b>	<b>TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN</b>	<b>22</b>

<b>12</b>	<b>MUUT MÄÄRÄYKSET</b>	<b>23</b>
12.1	oppilaaksi ottaminen	
12.2	opinto-oikeuden epäminen	

## **LIITTEET**

## 1. TOIMINTA-AJATUS

*Sibelius-opisto:*

**HARMONIA – LIIKE – TAITO - ELÄMYS**

### 1.1 SIBELIUS-OPISTON ARVOT

Sibelius-opisto omaa arvot, jonka mukaan opetus rakentuu ihmis- oikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninai- suuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Opetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutkertaisuudes- ta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Toiminnassa kunnioitetaan sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolen moninaisuut- ta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuut- ta kehittämällä.

Annamme oppilaille valmiuksia luovaan musisointiin ja tanssiin. Tavoitteenamme on tukea oppilaiden henkistä kasvua ja persoo- nallisuuden lujittumista sekä luovuuden ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia opiskella musiikkia ja tanssia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti.

Opetuksen tehtävänä on myös kansallisen musiikki- ja tanssikult- tuurin säilyttäminen ja kehittäminen, vuorovaikutus muiden taide- opetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä kansain- välisen yhteistyön edistäminen. Opetuksen kehittämisessä ote- taan huomioon musiikki- ja tanssialan ammattikoulutuksen ja työ- elämän asettamat vaatimukset.

Opetuksen tavoitteena on edistää hyvän musiikki- ja tanssisuh- teen kehittymistä ja elinikäistä harrastamista sekä antaa valmiu- det musiikki- ja tanssialan ammattiopintoihin. Opetuksessa ote- taan huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tuetaan oppilaiden kehitystä heidän omista lähtökohdista.

### 1.2 OPPIMISKÄSITYS

Opetus pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luo- va toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa sa- moin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen raken- tamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuoro- vaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja mo- nipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

### 1.3 OPPIMISYMPÄRISTÖ

Sibelius-opistossa toiminnassa keskeisellä sijalla on vuorovaikutus, joka toteutuu opettajan ja oppilaan välillä, oppilaiden kesken, kodin ja oppilaitoksen sekä henkilökunnan kesken. Koulutuksessa otetaan huomioon erilaiset oppimis-, työskentely- ja arviointitavat. Tavoitteena on luoda oppimisympäristöön avoin, rohkaiseva ja myönteinen ilmapiiri. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa oppilaan vuorovaikutustaitojen, aloitekyvyn ja pitkäjänteisyyden kehittymisen. Se myös kannustaa oppilaan aktiivisuutta, luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota sekä mahdollistaa turvallisen kasvun ja kehityksen. Onnistumisen kokemukset, jotka musiikissa ja tanssissa usein syntyvät pitkäjänteisen työskentelyn kautta, kasvattavat oppilaan uskoa omiin kykyihinsä. Sibelius-opiston oppilaalla on mahdollisuus kykyjensä sekä taiteellisen ilmaisunsa tavoitteelliseen ja monipuoliseen kehittämiseen.

## 2 TOIMINTAKULTTUURI

Sibelius-opistossa on avoin ja keskusteleva toimintakulttuuri. Pidämme tärkeänä oppilaiden ja henkilöstön keskinäistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Edellytämme oppilailta ja henkilöstöltä oikeudenmukaista ja toista kunnioittavaa käytöstä. Yksikään oppilas ei saa joutua minkäänlaisen häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi. Häirintään ja kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi niiden tultua henkilöstön tietoon.

## 3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

### Musiikki

Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus muodostuu musiikin perusopinnoista (800h) ja syventävistä opinnoista (500h) sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Perusopinnot ja syventävät opinnot on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Varhaisiän musiikkikasvatus on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille.

### Tanssi

Laajan oppimäärän mukaiset tanssiopinnot muodostuvat perusopinnoista (800h) ja syventävistä opinnoista (500h). Opetus on tarkoitettu pääasiassa kouluikäisille lapsille ja nuorille. Perusopinnot edeltävää, varhaisiän tanssikasvatusta annetaan alle kouluikäisille lapsille.

## 4 VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää perhemuskarin, musiikkileikkikoulun ja alkusoitto-opetuksen. Lapset ovat oman ikäistensä ryhmissä, alle 3-vuotiaat yhdessä läheisen aikuisen kanssa. Laulamisen, soittamisen ja leikin avulla lapsessa herätetään halu laulaa ja soittaa sekä nauttia musiikin kuuntelusta itse esiintyen tai muita kuunnellen.

### 4.1 työtavat

#### **Perhemuskari:**

Vanhempien ja opettajan laulu innostaa myös lapsia laulamaan. Erilaiset sylileikit kuten körötykset, hypittelyt, keinuttelut ja sormileikit tukevat lapsen laulun ja puheen kehitystä. Pienimpien kanssa myös siiputellaan ja loruillaan. Musiikin mukana liikutaan piirileikeissä, tansseissa ja muussa musiikkiliikunnassa sekä soiteetaan kehosoittimia ja rytmisoittimia. Lasten kasvaessa soitinten määrää lisätään. Muita taiteita voidaan integroida opetukseen.

#### **Musiikkileikkikoulu:**

Lapset loruilevat, laulavat ja soittavat rytmisoittimia, isoimmat myös melodiasoittimia. Musiikin mukaan liikutaan luovasti, leikitään ja tanssitaan. Musiikkia opetellaan kuuntelemaan keskittyneesti. Musiikin eri elementit tulevat leikinomaisesti käsitellyiksi. Elämyksellisyys on olennainen tekijä. Musiikkia ja muita taidemuotoja yhdistellään luovasti ja leikkisästi. Musiikin perusteiden alkeita opetellaan leikinomaisin keinoin kunkin ryhmän edellytysten mukaan.

#### **Alkusoitto:**

Syyslukukauden aikana soitonopettajat esittelevät muskaritunneilla 6-vuotiaille musiikkileikkikoululaisille alkusoittosoittimia. Lukukauden lopussa lapset valitsevat haluamansa soittimen ja kevätlukukauden alussa alkavat soittotunnit, joita lapsi saa 9 kertaa 15 minuuttia kerrallaan. Alkusoittajakson lopussa järjestetään ryhmien omat Soittajaiset. Ainoastaan piano tai nokkahuilu tulee olla lapsella oma, muut soittimet voidaan lainata Sibelius-opistolta. Soittimet palautetaan jakson päätyttyä. Lapsi voi pyrkiä soitinoppi-laaksi kevään valintakokeissa.

#### **Musiikkileikkikoulutoiminta päiväkodeissa:**

Sibelius-opisto järjestää musiikkileikkikoulutoimintaa toimialueensa päiväkodeissa.

Päiväkodissa tulee olla toimintaan soveltuva tila ja välineistö. Ryhmiä on 3-6 – vuotiaille lapsille, ja oppitunti 1 x 45 min/ vko, mahdollisesti soitinryhmille lähivuosina 1 x 60 min/vko.

Musiikkileikkikoulunopettaja toimii yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Päiväkoti toimii myös linkkinä lasten perheisiin. Tavoitteena on, että musiikkileikkikoulusta tulisi luonteva osa päiväkodin toimintaa sisältäen juhliin ja muihin tapahtumiin osallistumisen. Soitinkollegiot järjestävät mahdollisuuksien mukaan soitinesittelykonsertteja päiväkodeissa.

Alkusoitto toteutetaan päiväkodeissa soveltaen päätoimipaikan opetussuunnitelmaa. 6 -vuotiaiden ryhmät voivat olla pienkantelelyryhmiä, myös muut soitinryhmät ovat mahdollisia. Soitinesittelytunneilla pitää pääosin musiikkileikkikoulunopettaja. Päiväkotimuskarilainen voi halutessaan osallistua varsinaiseen alkusoitto-opetukseen päätoimipaikassa sekä sivutoimipaikoissa opettajaresurssien mukaan. Vanhemmat kutsutaan kaikille yhteiseen alkusoiton tiedotustilaisuuteen.

## 4.2 tavoitteet ja keskeiset sisällöt

### Perhemuskari:

Suomalaista kansanperinnettä, perinnemusiikkia sekä uutta pienten lasten musiikkia käyttämällä perheet oppivat nauttimaan musiikin ja musiikkileikkien suomasta iloisesta yhdessäolosta. Pienimmillä muskarilaisilla toiminta tapahtuu aluksi aikuisen kautta. Iän karttuessa lasta rohkaistaan yhä itsenäisempään toimintaan. ”Minä kuulen, näen, haistan, tunnen, liikun, keksin, löydän, muistan, osaan” –tyyppisten elämysten kautta autetaan lapsen kokonaisvaltaisen persoonallisuuden kasvua, syvennetään lapsen tunne-elämää ja rikastetaan mielikuvitusta.

### **vauvat:**

Lapsi havahtuu musiikkiin ja muihin vauvoihin. Musiikki, erityisesti äidin tai isän laulu tulee tärkeäksi. Lapsi nauttii musiikkileikeistä ja musiikkiliikunnasta, jossa vanhemman sylissä saa kokea vauhdin hurmaa ja liikunnan rytmiä turvallisesti.

### **1 - 2 –vuotiaat:**

Lapset totuttelevat yhdessäoloon muiden lasten ja aikuisten kanssa sekä oppivat sosiaalisia taitoja ryhmässä olemiseen. Lapset nauttivat yhä enemmän musiikista ja vanhempansa kanssa yhdessä musiikin avulla leikkimisestä. Lapsi alkaa käyttää ääntään laulamiseen ja lorutteluun, mikä tukee kielen kehitystä. Myös erilaiset liikuntaleikit tukevat monipuolisesti lapsen kehitystä.

### Musiikkileikkikoulu:

Musiikkileikkikoulun tavoitteena on herättää lapselle myönteinen asenne ja kiinnostus musiikkia kohtaan. Opetus etenee lapsen kehitysvaiheiden mukaan huomioiden yksilöllisesti ryhmän tason (lasten ikä ja erilaiset oppijat). Musiikin tiedollisten ja taidollisten valmiuksien luomisen lisäksi musiikkileikkikoulun tärkeitä tehtäviä

ovat lapsen kokonaispersoonallisuuden tasapainoinen kehittäminen ja sosiaalisen kasvun tukeminen.

Musiikkileikkikoulusta lapset saavat valmiuksia musiikin kuunteeluun ja soiton opiskelun aloittamiseen. Musiikkileikkikoulu tekee monipuolista yhteistyötä muiden taiteenalojen toimijoiden kanssa.

### **3 - 5 –vuotiaat:**

Musiikkileikkikoulutoiminta on tavoitteellista musiikkikasvatusta, jonka opetus koostuu dynamiikan, sointiväriin, rytmin, melodian, harmonian ja muodon alkeiden opettamisesta. Lasten iän karttuessa musiikin peruselementit tulevat tutuiksi ja niitä aletaan visualisoida sekä nimetä. Käsiteparien avulla musiikin muotojen ja rytmien tajuaminen vahvistuu. Laulujen ja lorujen omaksumiskyky sekä laulu- ja soittotaito kehittyvät. Lasten mielikuvitus rikastuu luovissa musiikkileikeissä. Motoriikka ja koordinaatiokyky kehittyvät erityisesti musiikkiliikunnassa sekä soitinten hallintaan liittyvissä harjoitteissa. Musiikkileikkikoulutoimintaan kuuluu myös osallistuminen erilaisiin konsertteihin ja mahdollisiin muihin ajankohtaisiin musiikillisiin tapahtumiin (esiintyjinä ja kuulijoina).

### **6 -vuotiaat:**

Opetus pohjautuu aiemmin opitulle ja sisältää uusia vaativampia-kin asioita. Toki edelleen leikinomaisuus ja luovuus ovat tunteilla läsnä. Lukuvuoden aikana lapset kokoavat tehtäväkansion mm. musiikin perusteiden alkeista sekä tutustuvat musiikin eri tyylilajeihin. Melodiasoittimia käytetään opetuksessa enenevässä määrin ja kiinnostus muihin soittimiin, kuten jousi- ja puhallinsoittimiin kasvaa soitinten esittelyjen yhteydessä ja huipentuu alkusoitto-opetukseen. Rytmimerkit ovat tulleet tutuiksi ja soitinopintojen myötä alkavat tutustumisretket nuottien maailmaan.

### **Alkusoitto:**

Soitinten esittely alkusoitto-opetusta varten ennen jakson alkamista auttaa lasta löytämään itselleen sopivan ja mielenkiintoisen soittimen. Alkusoitto jakson aikana lapsi saa kokemuksia soitto-tunneilla käymisestä ja soittoläksyjen harjoittelusta, vanhempi harjoittelun seurannasta ja tunneille kuljettamisesta. Soitinopettaja muodostaa kuvan lapsen motivaatiosta soittaa valittua soitinta ja hänen fyysisestä ja musikaalisesta soveltuvuudestaan kyseiseen soittimeen. Alkusoittajakson perusteella lapselle vanhempineen selviää, onko lapsella valmiuksia pyrkiä varsinaiseksi soitinoppilaaksi perusasteen opintoihin valitsemassaan soittimessa.



### 4.3 opetusjärjestelyt

Opetusryhmissä on 6 - 14 lasta ikäryhmästä riippuen. Jokaista ryhmää opettaa yksi opettaja.

#### **Perhemuskari** (lapset ryhmissä vanhempansa kanssa)

- |                 |                                     |
|-----------------|-------------------------------------|
| - vauvat 3-6kk  | 45 min kerran viikossa 8 – 9 kertaa |
| - vauvat 6-10kk | 45 min kerran viikossa 8 – 9 kertaa |
| - 1-vuotiaat    | 45 min kerran viikossa              |
| - 1½-vuotiaat   | 45 min kerran viikossa              |
| - 2-vuotiaat    | 45 min kerran viikossa              |

#### **Musiikkileikkikoulu**

- |              |                        |
|--------------|------------------------|
| - 3-vuotiaat | 45 min kerran viikossa |
| - 4-vuotiaat | 60 min kerran viikossa |
| - 5-vuotiaat | 60 min kerran viikossa |
| - 6-vuotiaat | 60 min kerran viikossa |

6 -vuotiailla on mahdollisuus saada alkusoitto-opetusta 15 tai 20 min 9 kertaa kevätlukukaudella.

#### **Päiväkotimuskarit**

- |                    |                        |
|--------------------|------------------------|
| - kaikki ikäryhmät | 45 min kerran viikossa |
|--------------------|------------------------|

6-vuotiailla on myös mahdollisuus osallistua alkusoitto-opetukseen.

### 4.4 oppilaaksi ottaminen

Musiikkileikkikoulussa opiskelevat alle kouluikäiset lapset, jotka si-  
joitetaan ryhmiin syntymävuotensa mukaisesti ilmoittautumisjär-  
jestyksessä lukuvuodeksi kerrallaan.

### 4.5 oppilasarviointi

Alkusoitto-opetukseen osallistuneista oppilaista musiikkileikkikou-  
lunopettaja ja soitonopettaja antavat arviot opiston sisänpääsy-  
koelautakunnalle.

### 4.6 todistus

Oppilaat saavat todistuksen opiskelustaan Sibelius-opiston mu-  
siikkileikkikoulussa. Todistus jaetaan viimeisenä opiskeluheväänä  
tai poikkeuksellisesti muuna ajankohtana esim. paikkakunnalta  
muuton vuoksi.

## 5 MUSIIKIN PERUSOPINNOT

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Musiikin perusopinnoton tavoitteena on myös innostaa ja motivoida nuoria laadukkaaseen musiikin tekemiseen yhdessä muiden kanssa. Yhdessä soittaen oppilaat saavat käsityksen musiikin merkityksestä osana ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kuuluminen erilaisiin kokoonpanoihin ja tyyllisesti vaihteleva, vaikeusasteeltaan sopiva ohjelmisto tukee parhaiten oppilaan musiikillista kehitystä.

### 5.1 työtavat

Solistisia oppiaineita opiskellaan pääsääntöisesti yksityisopetuksena viikoittain tapahtuvilla opetustunneilla sekä myös ryhmätunneilla. Musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin opetus on ryhmäopetusta. Opinnoton eri vaiheissa työskentely voi tapahtua säännöllisten viikoittaisten oppituntien lisäksi myös työpajoissa, periodeina tai projekteina.

### 5.2 tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Musiikin perusopinnoton tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opinnoton lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opinnot sisältävät monipuolista musiikillista toimintaa, joiden avulla kehitetään oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua.

Musiikin perusopinnoissa on neljä tavoitealuetta:

#### 1) Esittäminen ja ilmaiseminen

Tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteenväliseen vuorovaikutukseen

## 2) Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaista musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilaille tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoitusmenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

## 3) Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta

## 4) Säveltäminen ja improvisointi

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja

Musiikin perusopinnot sisältävät 6 opintokokonaisuutta. Oppilaan opintokokonaisuudet muodostuvat pääaineen, musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin opinnoista sekä valinnaisista opinnoista.

### 5.3 opintokokonaisuudet

Perusopinnoissa on 6 opintokokonaisuutta, joihin sisältyy valinnaisuutta.

Musiikin perusopintojen laskennallinen kokonaislaajuus on 800 tuntia, joista opintokokonaisuuksiin on sisällytettävä instrumenttitaiteiden ja yhteismusisoinnin opintoja 400 tuntia ja musiikin perusteiden opintoja 205 tuntia. Valinnaisten opintojen määrät ovat 195 tuntia. Valinnaisia opintoja voi tehdä kaikkien opintokokonaisuuksien aikana.

**Klassisen musiikin perusopinnot:**

Opintokokonaisuus 1 70h	pääaine	mupe 1	Mahdolliset valinnaiset opinnot	
Opintokokonaisuus 2 115h	pääaine	mupe 2	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 3 125h	pääaine	mupe 3	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 4 125h	pääaine	mupe 4	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 5 125h	pääaine	mutu	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 6 45h	pääaine	Mahdolliset valinnaiset opinnot	Mahdolliset valinnaiset opinnot	Mahdolliset valinnaiset opinnot

Valinnaiset opinnot: 195h	sivuaine 20h -	improvisointi 20h -	yhteismu- sisointi 70h -	sovitus/ sävellys 20h -	projektit 5h -	mupe 6 70h
------------------------------	-------------------	------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------	---------------

**Yht. 800h****5.4 opetusjärjestelyt**

Oppilaalla on solistinen pääaine, minkä lisäksi oppilas osallistuu opetusohjelman mukaisten musiikin perusteiden opetukseen sekä yhteissoiton opiskeluun. Opinnot painottuvat joko klassiseen musiikkiin tai afroamerikkalaiseen musiikkiin.

Solistisen pääaineen oppitunnin pituus on pääsääntöisesti 45 minuuttia. Sinä lukuvuonna, jolloin oppilas suorittaa 6. tason opintokokonaisuutta oppilaalla on mahdollisuus 60 minuutin soittotuntiin.

Suoritettuaan pääaineessaan 4. opintokokonaisuusosion (laulussa 2.), oppilaalla on mahdollisuus sisällyttää valinnaisena opintona opintokokonaisuuteensa vuosittain erikseen myönnettävää oikeutta sivuaineopintoihin. Solistisen sivuaineen oppitunnin pituus on 30 minuuttia.

Yhteismusisointiin osallistutaan heti, kun soittotaito sen mahdollistaa. Orkesterisoitinoppilaat osallistuvat yhtye- ja orkesterisoittoon, kitara-, kantele-, nokkahuilu-, harmonikka- ja lauluoppilaat yhteismusisointiin tai kuoroon. Piano-oppilaiden yhteismusisointi toteutuu ryhmätunneilla, musiikin perusteiden ja vapaan säestyksen yhteydessä.

Lisäksi piano-oppilaat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan säestyksiin, 4-käteissoittoon ja yhtyesoitto periodeihin. Kaikkien oppilaiden on mahdollisuus osallistua kuoroon.

Ennen varsinaiseksi oppilaaksi hyväksymistä oppilaalle voidaan mahdollisuuksien mukaan tarjota soitinvalmennusopetusta.

### **Rytmimusiikin valmennus:**

Afroamerikkalaisen musiikin 7 - 9-vuotiaille suunnattuna soitinvalmennuksena toimii Kiitorata. Tarkoituksena on tutustuttaa soitto-opintoihin pyrkiviä lapsia erilaisiin afroamerikkalaisen musiikin perussoittimiin. Toisaalta totutellaan jo alusta alkaen yhteissoittoon. Valmennusjakson tarkoituksena on myös antaa opettajille tietoa musiikkiopistoon pyrkivien motivaatiosta ja suuntautumisedellytyksistä afroamerikkalaisen musiikin jatko-opiskeluun musiikin perusopinnoissa.

### **Perusopintojen oppiaineet:**

Perusopinnoissa annetaan opetusta seuraavissa oppiaineissa tai oppiaineryhmissä sen mukaisesti, miten oppilaitoksen johtokunta vuosittain päättää:

- a) **Instrumenttitaidot** (solistiset oppiaineet): puhallinsoitinten-, jousisoitinten-, lyömäsoitinten-, harpun-, pianon-, cembalon-, urkujen-, kitaran-, harmonikan-, kanteleen-, rumpujen-, sähkökitaran- ja sähköbassonsoitto sekä laulu
- b) **Musiikin perusteiden** opintoja ovat:
  - musiikin perusteet (Mupe1 – 4, 6)
  - musiikin tuntemus (Mupe5 =Musiikin tuntemus)
  - afroamerikkalaisen musiikin perusteet (AMP)
  - afroamerikkalaisen musiikin historia (AMH)

Musiikin perusteiden opinnot antavat oppilaalle välineitä musiikin hahmottamiseen, ymmärtämiseen ja sen parissa toimimiseen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia soivia ja toiminnallisia työtapoja. Oppilas saa mahdollisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen sävellyks- ja sovitus tehtävien yhteydessä.

Musiikin perusteet aloitetaan pääsääntöisesti 10 -vuotiaana. Aloittamisajankohdasta voidaan tarvittaessa neuvotella. Harkinnassa otetaan huomioon mm. oppilaan ryhmätyöskentelytaidot, motorinen kehitys ja soittimen hallinta.

Opetus järjestetään 45 – 90 minuutin ryhmäopetustunteina. Opinnot etenevät ilman välivuolia, oppilaiden tieto- ja taitotason huomioiden. Jokaisen ryhmän kokoonpanoon kiinnitetään erityistä huomiota siten, että ryhmä tukisi ja vahvistaisi kaikkien jäsenensä oppimista ja motivaatiota. Muualla ainetta opiskelleet oppilaat sijoitetaan tieto- ja taitotasonsa mukaiseen ryhmään.

Musiikin tuntemuksen ja afroamerikkalaisen musiikin historian opetus järjestetään 45 - 90 minuutin pituisina ryhmäopetustunteina. Suoritukseen voidaan sisällyttää lisäksi erilaisia yksilö-, pari-

ja pienryhmätehtäviä ja konserttikäyntejä. Kurssit voi suorittaa myös omatoimisesti tekemällä vaadittavan osaamistason osoittavat tehtävät.

- c) **Yhteismusisointi:** Pop/jazz-yhtyeet, yhtye- ja kuorolaulu, yhtye- ja orkesterisoitto ja kamarimusiikki

**Jousiorkesterit:**

Janne-jouset (n. 8 – 12 v.)  
Cool'arco (n. 10 – 14 v.)  
Kamariorkesteri (n. 14 – 20 v.,  
Retkikuntaorkesteri  
Napero-orkesteri  
Selloryhmä  
PikSel -orkesteri

**Puhallinorkesterit:**

Little band  
Junnu bändi  
Puhkis (n. 12 – 15 v.)

Piccolot (7 – 10 v.)  
Junioriharmonikat (8 – 15 v.)  
Harmonikkaorkesteri (12 – 20 v.)

Kitarayhtyeet  
Kanteleyhtyeet  
Jouhikkoyhtye Virna

Pienyhtyeitä soitinryhmittäin

**Kuorot:**

Janakkalan toimipisteen oppilaskuorot  
Hattulan toimipisteen oppilaskuorot  
Hämeenlinnan toimipisteen oppilaskuorot  
Hämeenlinna-Vanajan srk:n lapsille ja nuorille tarkoitetut kuorot

**Pop/jazz-yhtyeet:**

Kiitorata  
Pop/jazz-yhtyeet  
Rhythm & blues yhtye

- d) **Opetusta järjestetään myös seuraavissa oppiaineissa tai oppiaineryhmissä mahdollisuuksien mukaan:** kansanmusiikki, vapaa säestys ja improvisointi sekä muut solististen oppiaineiden sovellukset ja musiikkiteknologia, sävellys, tanssi sekä musiikkiin liittyvät muut taidemuodot.

## 5.5 opiskeluaika

Opiskeluaika perusopinnoissa on 6 lukuvuotta tai alle 10 -vuotiaana aloittaneilla 16 vuoden ikään saakka. Oppilaalle, jolla

edellä mainittu ikäraja ylittyy tai opiskeluvuodet tulevat täyteen, rehtori voi myöntää hakemuksesta lisävuosia perusopintojen todistukseen vaadittavien opintojen tekemiseen.

## 5.6 oppilasarviointi

Arviointi tähtää oppilaan hyvän itsetunnon kehittymiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin, Tavoitteena on, että oppilas saa mahdollisuuksia oman kehityksensä ymmärtämiseen ja ohjaamiseen.

Opintojensa aikana oppilas saa jatkuvaa työskentelyä ohjaavaa palautetta, joka tähtää tämän oppimisen edellytysten parantamiseen ja itsearviointitaitojen kehittämiseen. Oppilas saa opintokokonaisuuksien päätteeksi kirjallisen palautteen edistymisestään.

Musiikin perusopintojen arvioinnin kohteita ovat:

- esittäminen ja ilmaiseminen <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- säveltäminen ja improvisointi.

Oppilaalle tiedotetaan seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvioinnin oikaiseminen ja perusopintojen todistuksen sisältö.

### Instrumenttiopintojen arviointi

Instrumenttiopintojen tavoitteet määritellään ja edistymistä seurataan instrumenttikohtaisten tavoitetaulukojen avulla. Opettaja antaa oppitunneilla jatkuvaa palautetta. Ryhmätunneilla oppilaat antavat ja saavat myös vertaisarviointia. Oppilaille järjestetään tilaisuuksia, joissa on mahdollista saada palautetta edistymisestään muilta opettajilta. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan itsearviointiin. Opintokokonaisuuksien päätteeksi oppilas saa kirjallisen palautteen edistymisestään.

### Yhteismusisoinnin arviointi:

Ohjaava opettaja antaa vuosittain osallistumismerkinnän sekä tiedot kokoonpanoista ja osallistumisajoista toimistoon. Opintojen päätteeksi oppilas saa kirjallisen lausunnon yhteismusisointitaitojen kehittymisestä.

### Musiikin perusteiden arviointi:

Opintojen aikana oppilas saa säännöllisesti oppimista ohjaavaa, itsearviointitaitojen kehittämiseen tähtäävää palautetta. Opintoko-

konaisuuksien päätteeksi oppilas saa kirjallisen palautteen edistymisestään.

### **5.7 muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen**

Muualla aineita opiskellut voi suorittaa opintokokonaisuuden tai osia siitä opettajan kanssa erikseen sovittavalla näyttökokeella. Mahdollisista muualla suoritettavista korvaavista opinnoista sovi-  
taan rehtorin kanssa.

### **5.8 todistus**

Sibelius-opistossa opiskelusta annetaan opiskelun päättyessä ja aina pyydettyäessä opiskelutodistuksena opintorekisteriote, jossa käyvät ilmi opiskeluaika ja opinnot sekä valmistuneet opintokokonaisuudet.

Perusopinnojen opinnoista annetaan todistus opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa määräämien todistuskaavojen mukaisesti. Todistukseen arviointilausunnot antavat pääaineen, musiikin perusteiden ja yhteismusisointi opettajat yhdessä.

Opetushallituksen määräämät todistuskaavat ovat opetussuunnitelman liitteenä (LIITE 1).

### **5.9 oppilaaksi ottaminen**

Perusopinnoissa voivat opiskella henkilöt, joilla on edellytykset opiskella sen opinto-ohjelman mukaisesti ja ovat hyväksytyt oppilaiksi oppilaitoksen johtokunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.



## 6 SYVENTÄVÄT OPINNOT

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla Sibelius-opiston tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa opetustarjonnan pohjalta.

### 6.1 työtavat

Syventävissä opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Instrumenttiopetuksen, yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden opintojen lisäksi opinnoissa on paljon valinnaisuutta. Valinnaisten opintojen työtavat suunnitellaan tukemaan lopputyön tavoitteita.

Musiikin perusteita opiskellaan laulaen, soittaen, kuunnellen ja kirjoittaen. Syventävissä opinnoissa oppilas saa mahdollisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen mm. improvisointi-, sävellys- ja sovitus tehtävien yhteydessä.

### 6.2 tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää edelleen musiikin perusopinnoissa saavutettuja taitoja ja tietoja niin, että hän saa valmiudet musiikkiharrastuksen itsenäiseen jatkamiseen ja ammattiopintoihin
- laajentaa musiikin ja sen eri tyylien tuntemustaan sekä syventää kykyään luovaan ilmaisuun musiikin keinoin.

Lopputyö voi olla

- soolo- tai yhteismusisointipainotteinen konsertti
- konserttikokonaisuus, jossa opiskelija suunnittelee ja toteuttaa konsertin.
- monitaiteellinen konsertti ja siinä voi olla omia sävellyksiä tai sovituksia.
- Konsertti voi sisältää esim. kirjallisen analyysin matkasta valmiiseen konserttiin tai teosanalyysit ja säveltäjäesittelyt.
- Lopputyön voi tehdä myös tiimityönä.

Syventävissä opinnoissa on neljä tavoitealuetta:

#### **Esittäminen ja ilmaiseminen**

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti <sup>[1]</sup> <sub>SEP</sub>
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti

ilmaisun välineenä [L] [SEP]

- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen [L] [SEP] ilmaisukeinoja. [L] [SEP]

### **Oppimaan oppiminen ja harjoittelu** [L] [SEP]

Opetuksen tavoitteena on [L] [SEP]

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa [L] [SEP] oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan [L] [SEP]
- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että [L] [SEP] ryhmän jäsenenä [L] [SEP]
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja [L] [SEP] kuulonsuojelusta musisoidessaan. [L] [SEP]

### **Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen** [L] [SEP]

Opetuksen tavoitteena on [L] [SEP]

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- [L] [SEP] ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista [L] [SEP]
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia [L] [SEP]
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin [L] [SEP] historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä. [L] [SEP]

### **Säveltäminen ja improvisointi**

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja [L] [SEP] osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja [L] [SEP] työvälineitä. [L] [SEP]

## **6.3 opetusjärjestelyt**

Oppilaalla on solistinen pääaine, minkä lisäksi oppilas osallistuu tavoitesuunnitelmansa mukaisesti musiikin perusteiden opetukseen sekä yhteissoiton opiskeluun.

Valinnaiset opinnot tukevat asetettuja tavoitteita ja lopputyötä.

Oppilaalle laaditaan syventävien opintojen opintosuunnitelma yhdessä oppilaan, pääaineen opettajan ja rehtorin kanssa. Lopputyön aihe ja tavoitteet päätetään viimeistään 1. lukuvuoden lopussa. Tällöin nimetään myös lopputyön ohjaaja.

## **6.4 opiskeluaika**

Syventävien opintojen todistukseen vaadittavat opintokokonaisuudet on pääsääntöisesti suoritettava neljän opintovuoden kuluessa. Oppilaalle voidaan myöntää hakemuksesta lisävuosi laajan oppimäärän päättötodistukseen vaadittavien opintojen suorittamiseen. Syventävien opintojen laskennallinen kokonaislaajuus on 500 tuntia.

Hyvin menestyneille oppilaille, jotka tähtäävät musiikkialan ammattiin, voidaan antaa syventävien opintojen jälkeistä lisäopetusta. Lisäopetuksen tavoitteena on tukea erityislahjakkaiden nuorten musiikillista kehitystä kohti ammattilaisuutta. Lisäopetusta saaville oppilaille laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, johon kirjataan opintojen tavoitteet ja opiskeltavat aineet.

## 6.5 opintokokonaisuudet

Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 500 tuntia.

Instrumenttiopinnot	185h
Musiikin perusteet	140h
	- 7A musiikkianalyysi, 7B säveltapailu, 7C harmoniaoppi ja vähintään 1 valinnainen kurssi.
	- Musiikin ammattiopintoihin tähtääviä suositellaan valitsemaan vähintään 3 valinnaista mupe-kurssia.
	- Musiikin perusteiden valinnaiset opinnot:
	8A musiikkianalyysi, 8B säveltapailu, 8C harmoniaoppi, 8D musiikin tuntemus, 8E sävellys, 8F sovittaminen, 8G musiikkiteknologia, 8H jokin muu erikseen sovittu kokonaisuus.
Yhteismusisointi	35-105h
Valinnaiset aineet	35-105h
	- instrumenttiopinnot, yhteismusisointi, mupe-valinnaiset kurssit, erilliset kurssit, projektit
Lopputyö	35h

Opintokokonaisuuksissa yksi oppitunti/viikko = 35h/lukuvuosi.

## 6.6 oppilasarviointi

Arviointi tähtää oppilaan hyvän itsetunnon kehittymiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin, Tavoitteena on, että oppilas saa mahdollisuuksia oman kehityksensä ymmärtämiseen ja ohjaamiseen.

Opintojensa aikana oppilas saa jatkuvaa työskentelyä ohjaavaa palautetta, joka tähtää tämän oppimisen edellytysten parantamiseen ja itsearviointitaitojen kehittämiseen. Oppilas saa opintokokonaisuuksien ja mupe-kurssin päätteeksi opettajalta kirjallisen palautteen edistymisestään. Lopputyötä arvioi arviointiryhmä, jossa on vähintään 2 jäsentä: lopputyön ohjaaja ja toinen opettaja.

Musiikin syventävien opintojen arvioinnin kohteita ovat:

- esittäminen ja ilmaiseminen <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen <sup>[L]</sup><sub>[SEP]</sub>
- säveltäminen ja improvisointi.

Oppilaalle tiedotetaan seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvioinnin oikaiseminen ja laajan oppimäärän päättötodistuksen sisältö.

## 6.7. Laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit

1. Esittäminen ja ilmaiseminen
  - taito esittää musiikkia tyylinmukaisesti, teosten luonteet huomioon ottaen
  - yleisön huomioiminen ja lavakäyttäytyminen
  - musiikillinen vuorovaikutus yhteismusisoinnissa
  - esiintymistilanteiden hallinta ja kyky esiintyä erilaisissa olosuhteissa
2. Oppimaan oppiminen ja harjoittelu
  - harjoittelun säännöllisyys ja tehokkuus, mikä näkyy kappaleten teknisenä osaamisena ja varmuutena
  - musiikin ja nuottikuvan itsenäinen omaksuminen ja oman soiton laadun tarkkailu
  - motivoituneisuus, aktiivisuus, oma-aloitteisuus, kyky arvioida ja kehittää omaa työskentelyä
  - kuulonvaraisen oppimisen harjoittelu, äänitteiden ja oman soiton tallentaminen opintojen tukena
3. Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
  - äänen laadun ja nyanssien kuunteleminen
  - melodian muotoilu, fraseeraus
  - musiikillisen kokonaisuuden hallinta
  - eri tyylien tunnistaminen ja toteutus
  - oman roolin hahmottaminen yhteismusisoinnissa
  - kyky kuunnella kokonaisuutta ja reagoida kuulemaansa
4. Säveltäminen ja improvisointi
  - Soittimen mahdollisuuksien käyttäminen improvisaation, säveltämisen, sovittamisen ja vapaan säestyksen keinoin
  - Oppilas toteuttaa musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä

## 6.8 todistus

Sibelius-opistossa opiskelusta annetaan opiskelun päättyessä ja aina pyydettyessä opiskelutodistuksena opintorekisteriote, jossa käyvät ilmi opiskeluaika ja opinnot sekä valmistuneet opintokokonaisuudet.

Laajan oppimäärän opinnoista annetaan todistus opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa määräämien todistuskaavojen mukaisesti. Todistukseen arviointilausunnot antavat pääaineen, musiikin perusteiden ja yhteismusisointi opettajat yhdessä.

## 6.9 oppilaaksi ottaminen

Syventäviä opintoja voivat opiskella henkilöt, jotka ovat suorittaneet musiikin perusopintojen opinnot.

## **7 OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA**

### **7.1 musiikin esittäminen ja kuuntelu**

Musiikki on tarkoitettu esitettäväksi, esiintyminen on erottamaton osa musiikinopiskelua. Tavoitteena on luonteva, vapautunut suhde musiikin esittämiseen ja hyvä itsetunto, joten erityistä huomiota kiinnitetään esiintymisjännityksen ja esiintymiseen mahdollisesti liittyvien muiden ongelmien hallintaan ja käsittelyyn. Esiintymiskoulutus alkaa samalla hetkellä kuin koko opiskelu ja etenee taitojen karttumisen myötä yhä vaativampiin yhteyksiin. Oppilaan on vuosittain osoitettava edistymisensä esimerkiksi esiintymällä matineoissa tai oppilaskonserteissa.

Musiikin kuuntelu on tärkeä osa musiikin opiskelua. Opiston tehtävänä on harjaannuttaa oppilaita monipuoliseen musiikin kuunteluun, totuttaa heitä käymään konserteissa ja muissa musiikkitilaisuuksissa sekä tehdä musiikkielämää tutuksi kullekin ikäkaudelle soveltuvalla tavalla.

### **7.4 Opintojen keskeytykset**

Opinnoista voi perustelluista syistä anoa rehtorilta joko osittain tai kokonaan vapautusta yhden lukuvuoden ajaksi menettämättä oppilaspaiikkaa.

### **7.5 Oppimäärän yksilöllistäminen**

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

## **8 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA**

Hyvä toimiva vuorovaikutus opettajan, oppilaan ja oppilaan huoltajien välillä on edellytys avoimen, rohkaisevan ja myönteisen opiskeluilmapiiirin luomisessa. Alle 16 -vuotiaiden oppilaiden huoltajat otetaan mukaan vuosittaisten opiskelutavoitteiden suunnitteluun (vanhempain vartit ja mupen arviointikeskustelut).

## **9 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA**

Sibelius-opisto on mukana Hämeenlinnan kaupungin opetustoimen kulttuuristrategiaohjelmassa.

Hämeenlinnan ja Hämeenlinnan seudun koulujen ja päiväkotien kanssa toteutetaan erilaisia musiikillisia ja tanssillisia projekteja, soitinesittelyjä ja koululais- /päiväkotikonsertteja. Vanhusten palvelutaloissa järjestetään konsertteja.

Lukiolaiset ja muut toisen asteen opiskelijat voivat sisällyttää Sibelius-opiston opintosuorituksiaan opetusohjelmiinsa.

Yhteistyötä tehdään myös lastenkulttuurikeskus ARXin, Vanajaveden opiston sekä muiden alueen kulttuuritoimijoiden ja oppilaitosten kanssa.

Valtakunnallista yhteistyötä tehdään muiden musiikkioppilaitosten, Suomen musiikkioppilaitosten liiton, Suomen tanssioppilaitosten liiton sekä pedagogisten yhdistysten kanssa.

Kansainvälisenä yhteistyönä tehdään konserttimatkoja ja pyritään löytämään EU-alueelta yhteistyöoppilaitos, jonka kanssa voidaan toteuttaa oppilas- ja opettajavaihtoa.

## 10 KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMINEN

Sibelius-opistossa tuotetaan kulttuuripalveluja järjestämällä esiintymisiä, konsertteja, produktioita, levytyksiä sekä tekemällä nuottimateriaalia ja muita opetukseen liittyviä julkaisuja.

Kulttuuripalvelujen tuottamisen lähtökohtana on pedagoginen tarkoituksenmukaisuus; elävän musiikki- ja tanssisuhteen vaaliminen ja käytännön muusikkona ja tanssijana kehittyminen. Kulttuuripalvelujen tuottaminen toteutetaan Sibelius-opiston omana toimintana sekä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

## 11 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Itsearviointi on oleellinen osa opiston toiminnan kehittämistyötä. Jatkuvan kehittämistyön avulla Sibelius-opisto säilyttää haastavat ajanmukaiset opintosisällöt ja turvaa parhaan mahdollisen oppimisympäristön. Säännöllisesti käytävät kehityskeskustelut tukevat jokaista työyhteisön jäsentä henkilökohtaisesti ja varmistavat organisaation parhaan mahdollisen toiminnan. Toimintaa arvioidaan paitsi sisäisellä arvioinnilla, myös vertaamalla muiden vastaavien oppilaitosten toimintaan.

Sibelius-opiston itsearviointi toteutetaan pääsääntöisesti kolmen vuoden jaksoissa:

1. Oppimisen ja toiminnan arviointi oppilaiden ja kotien näkökulmasta.

2. Opetuksen ja toiminnan arviointi opettajien näkökulmasta.
3. Oppilaitoksen toiminnan kokonaisarviointi, sisäisen arvioinnin lisäksi mahdollinen ulkoinen arviointi.

## **12 MUUT MÄÄRÄYKSET**

### **12.1 oppilaaksi ottaminen**

Sibelius-opiston perus- ja syventävien opintojen opetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Oppilaaksi ottamisesta päättää rehtori johtokunnan päättämien perusteiden mukaisesti.

Oppilaitos tarjoaa vuosittain erikseen päätettävän määrän sosiaalisin perustein jaettavia vapaaoppilaspaiikkoja.

### **12.2 opinto-oikeuden epäminen**

Rehtori voi evätä oppilaan opinto-oikeuden, mikäli käy ilmeiseksi, ettei hänellä ole edellytyksiä opintojen suorittamiseen kohtuullisessa ajassa. Ennen lopullista päätöstä rehtori keskustelee oppilaan, oppilaan huoltajan ja oppilaan opettajan kanssa.